

5 maart 2024

ACCOUNTANTSVERSLAG 2023

Stichting Nederlandse Algemene Kwaliteitsdienst Tuinbouw

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

Stichting Nederlandse Algemene
Kwaliteitsdienst Tuinbouw
t.a.v. bestuur en directie
Sotaweg 22
2371 GD Roelofarendsveen

Alkmaar, 5 maart 2024

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geacht bestuur en directie,

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Algemene Nederlandse Kwaliteitsdienst Tuinbouw (hierna te noemen: 'Naktuinbouw' of 'Organisatie') gecontroleerd. In dit verslag hebben wij de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen. Dit verslag vormt de rapportage over de controle zoals bedoeld in artikel 2:393 BW. Dit verslag is uitsluitend voor u bestemd en daarom mag deze niet zonder onze schriftelijke toestemming verder worden verspreid of voor andere doeleinden worden gebruikt.

Wij starten dit accountantsverslag na de managementsamenvatting met een analyse van de voor u relevante interne en externe ontwikkelingen binnen en rondom Naktuinbouw in hoofdstuk 2. Daarna wordt in hoofdstuk 3 de jaarrekening van Naktuinbouw over 2023 besproken inclusief onze controlebevindingen daarbij en de achtergrond van onze controle. In hoofdstuk 4 treft u een overzicht van de bevindingen ten aanzien van de interne beheersing van uw onderneming.

Wij vertrouwen er op u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

M.A. Bakker RA MFSME

Inhoudsopgave

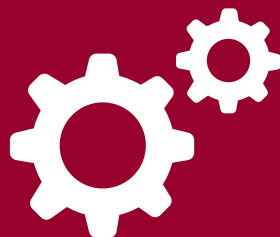
**1. DASHBOARD
ACCOUNTANTSCONTROLE**

**2. INTERNE & EXTERNE
ONTWIKKELINGEN**

**3. CONTROLE
& BEVINDINGEN**

**4. INTERNE BEHEERSING
& BEVINDINGEN**

1. Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING (HOOFDSTUK 4)

- ▶ Aangezien de jaarrekening 2023 van Naktuinbouw aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring, gedateerd op 5 maart 2024, afgegeven bij deze jaarrekening.
- ▶ Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2023 zijn afdoende opgevolgd en onze controle is afgerond.

BELANGRIJKE IN- EN EXTERNE ONTWIKKELINGEN (HOOFDSTUK 2)

- ▶ Wijziging groottecriteria;
- ▶ Wet toekomst pensioenen;
- ▶ Corporate Sustainability Reporting Directive;
- ▶ Beperking toegang register uiteindelijk belanghebbende;
- ▶ Informatiebeveiliging & cybersecurity.

BELANGRIJKE CONTROLEBEVINDINGEN (HOOFDSTUK 3)

- ▶ Variabele omzetbijdrage keuringen;
- ▶ Vordering Stichting CPF;
- ▶ Wet Normering Topinkomens;
- ▶ Concept controleprotocol.

CONTROLEVERSCHILLEN (HOOFDSTUK 3)

CONTROLEVERSCHILLEN	2023	2022
Onjuistheden	-	-
Totaal	-	-

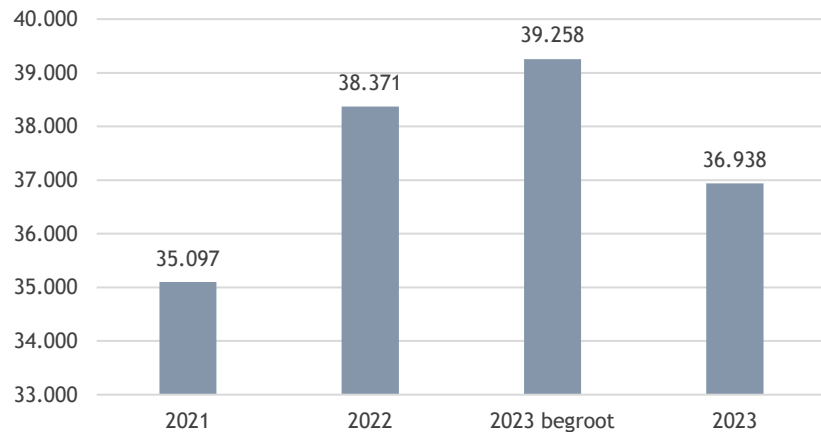
INTERNE BEHEERSING (HOOFDSTUK 4)

- ▶ Conclusie: Uit onze systeemgerichte werkzaamheden zijn geen belangrijke tekortkomingen ten aanzien van de interne beheersing van Naktuinbouw naar voren gekomen.
- ▶ Voor een nadere uiteenzetting van onze bevindingen per proces wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

1.1 Dashboard accountantscontrole

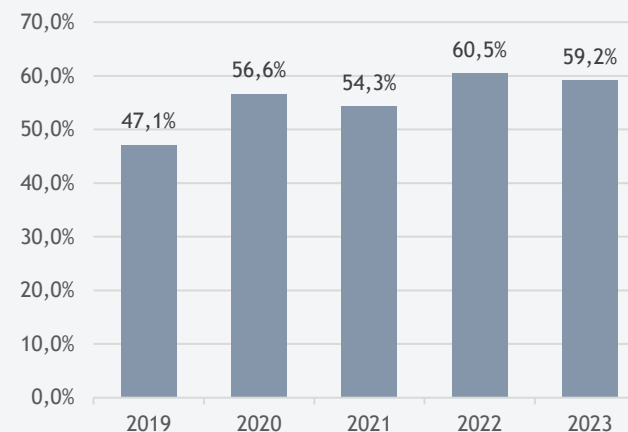
ONTWIKKELING OMZET

OMZET (x € 1.000)

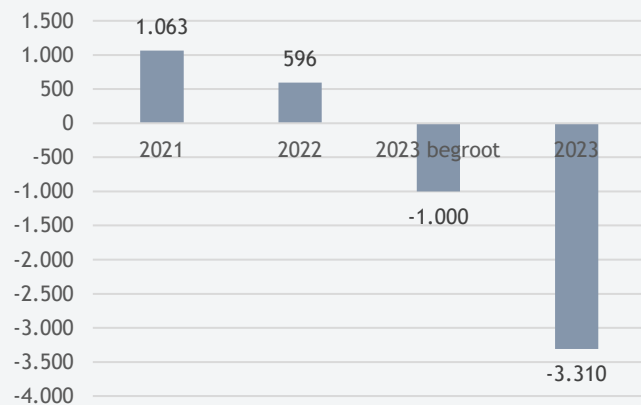
ONTWIKKELING SOLVABILITEIT

SOLVABILITEITSRATIO

ONTWIKKELING RESULTAAT

RESULTAAT (x € 1.000)

DASHBOARD

2. Interne & externe ontwikkelingen

Voor Naktuinbouw zien wij de volgende belangrijke ontwikkelingen van het afgelopen jaar:

Ontwikkelingen binnen de organisatie

Afgelopen jaar heeft u het functiehuis opnieuw ingericht waarbij diverse functies anders zijn ingericht en de team anders zijn vormgegeven. Uw doel is om richting zelfsturende teams te gaan binnen de organisatie. Tegelijk met deze aanpassing heeft u een externe partij ingeschakeld om het datawarehouse toekomstgericht in te richten. In 2023 bent u begonnen met het Naktuinbouw toekomstgericht maken project, deze zult u in 2024 verder voortzetten.

Wijziging groottecriteria

De Europese Commissie heeft in oktober 2023 besloten de groottecriteria voor netto-omzet en balanstotaal voor entiteiten binnen de EU te verhogen naar aanleiding van de stijgende inflatie in de laatste jaren. Deze wijzigingen gelden in beginsel voor boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2024. Echter uit de richtlijnen blijkt ook dat in de week van 19 februari 2024 definitief is gebleken dat de nieuwe groottecriteria op de cijfers van boekjaar 2023 mogen worden toegepast inclusief de vergelijkende cijfers van boekjaar 2022. De nieuwe richtlijnen zijn als volgt:

	Balanstotaal (EUR)	Netto-omzet	Aantal werknemers
Middelgroot	≤ 25.000.000	≤ 50.000.000	< 250
Groot	> 25.000.000	> 50.000.000	> 250

Op basis van bovenstaande tabel valt u sinds boekjaar 2023 onder regime middelgroot, waar dit de afgelopen jaren het regime groot betrof. De verwachting is dat u ook aankomend jaar aan het regime middelgroot zal voldoen.

2. Interne & externe ontwikkelingen

Vorbereidingen
rapporteren over CSRD

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de standaarden (ESRS) zijn finaal

Grote ondernemingen moeten vanaf boekjaar 2025 verplicht over duurzaamheid gaan rapporteren. Alle grote beursgenoteerde ondernemingen (met meer dan 500 medewerkers) moeten hierover al vanaf boekjaar 2024 gaan rapporteren. Begin 2023 heeft de Europese Commissie de [finale teksten van de CSRD](#) gepubliceerd, waarmee onder meer de te rapporteren duurzaamheidsinformatie wordt uitgebreid en gewerkt wordt aan nieuwe rapportagestandaarden. Op 31 juli 2023 zijn de eerste reeks [Europese standaarden voor duurzaamheidsrapportage](#) (ESRS) door de Europese Commissie aangenomen.

Aangezien de ondernemingsvorm van Naktuinbouw een stichting betreft, hoeft deze niet te voldoen aan deze wetgeving ook niet als de onderneming als groot wordt aangemerkt. Wellicht wordt u wel gevraagd door klanten of leveranciers voor informatie aangezien ondernemingen die moeten voldoende de gehele keten moeten verantwoorden. Mede hierom en vanwege uw positie in de sector heeft u informatie ingewonnen bij BDO inzake de CSRD rapportage om te of en welke rol u kunt spelen in de keten.

Een hoogwaardige duurzaamheidsrapportage zal een extra inspanning vergen, zoals nieuwe verslagleggingsprocessen alsmede (menselijke en financiële) investeringen om aan de behoeften van stakeholders te voldoen. Een goede en tijdige voorbereiding is daarom belangrijk zodat uw onderneming vanaf boekjaar 2024 of 2025 ook daadwerkelijk kán rapporteren in overeenkomst met de CSRD-standaarden. Ondanks dat de CSRD rapportage niet verplicht is voor Naktuinbouw oriënteert u zich wel op deze wetgeving om zo toegevoegde waarde te kunnen creëren.

Wet toekomst pensioenen

Per 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen ingegaan. Deze wet brengt een fundamentele wijziging in het Nederlandse pensioenstelsel met zich mee.

De kern van de wetswijziging is een verandering van ons pensioenstelsel waarbij we afscheid nemen van de uitkeringsregelingen (middelloon- en eindloonregeling) en het pensioenstelsel wordt gebaseerd op een beschikbare premieregeling. De nieuwe vorm van een beschikbare premieregeling is ook anders dan de beschikbare premieregeling die nu bestaat. Feitelijk betekent dit dan ook dat alle pensioenregelingen in Nederland aangepast moeten worden.

Hierbij is voorzien in een transitieperiode, waarbij de pensioenregelingen in de periode 2023-2028 moeten worden aangepast. Vanaf 2028 is dan alleen nog pensioenopbouw volgens de nieuwe wetgeving mogelijk.

Het wijzigen van een pensioenregeling is veelal niet eenvoudig en hiervoor moet dan ook ruim de tijd worden genomen. Wacht niet tot 2027 met het aanpassen van de pensioenregeling; het is raadzaam al dit jaar in overleg te gaan met uw pensioenadviseur.

Aanpassing van
pensioenregelingen
vraagt komende jaren
uw aandacht

Uitspraak Europees Hof van Justitie: streep door algemene openbaarheid

Beperkte toegang Ubo-registers

Conceptwetsvoorstel

Aantoonbaar legitiem belang

Beperking toegang register uiteindelijk belanghebbende (Ubo)

In een uitspraak van 22 november 2022 heeft het Hof van Justitie van de EU (“Hof”) een streep gezet door de algemene openbaarheid van het Ubo-register. Het hof oordeelde dat volgens de Vijfde Anti-witwasrichtlijn verplichte toegang voor eenieder van de Ubo-registers ongeldig is. Deze algemene openbaarheid is - zo oordeelde het Hof - in strijd met de rechten van ubo’s zoals vastgelegd in het Europees Handvest voor de rechten van de mens. Als gevolg van deze uitspraak zijn in Nederland zowel het Ubo-register als het Trustregister tijdelijk niet meer in te zien. Onder laatstgenoemd register vallen ook de soortgelijke juridische constructies, waaronder het fonds voor gemene rekening.

Inmiddels is de toegang voor bevoegde autoriteiten - zoals de Belastingdienst, de FIOD, AFM en de Financiële Inlichtingen Eenheid (“FIU”) Nederland - hersteld. Volgens wetgeving vanuit de Europese Unie moeten ook Wwft-instellingen en bepaalde andere natuurlijke personen en entiteiten toegang krijgen tot het Ubo-register en het Trustregister. Om dit bereiken is een wetswijziging noodzakelijk. Inmiddels is een conceptwetsvoorstel geconsulteerd.

Het conceptwetsvoorstel wat er nu ligt regelt vooral de toegang tot het Ubo-register en het Trustregister. Naast de hierboven genoemde autoriteiten krijgen met name toegang:

- ▶ Wwft-instellingen;
- ▶ financiële instellingen die toegang krijgen in het belang van de Sanctiewet 1977;
- ▶ autoriteiten die toezicht houden op de naleving van de sanctiewet 1977 (AFM en DNB);
- ▶ partijen die toegang krijgen tot hun eigen gegevens; en
- ▶ natuurlijke personen en entiteiten met een aantoonbaar legitiem belang.

Laatstgenoemde categorie treedt in de plaats voor het feit dat “eenieder” toegang heeft tot de Ubo-registers. Dat er sprake moet zijn van een “aantoonbaar legitiem belang” heeft tot gevolg dat de Ubo-registers nog slechts beperkt openbaar zijn. De algemene openbaarheid van het Ubo-register en het Trustregister komt op dit moment dus niet meer terug.

Het conceptwetsvoorstel werkt het begrip “aantoonbaar legitiem belang” niet uit. Via een afzonderlijke Maatregel van Bestuurlijk (“AMvB”) worden categorieën van natuurlijke personen en entiteiten met een aantoonbaar legitiem belang aangewezen. De in de AMvB op te nemen lijst met genoemde categorieën zal limitatief zijn. Dit houdt in: niet behorend tot een categorie dan ook geen toegang. Degene die toegang wil, zal moeten bewijzen dat hij of zij tot een categorie behoort.

In de concept Memorie van Toelichting zijn aanwijzingen te vinden voor wie tot genoemde categorieën behoort. Toegang krijgen in ieder geval:

- ▶ de pers (hoewel dit een nogal ruim begrip is); en
- ▶ natuurlijke personen en entiteiten die als doel hebben het voorkomen en bestrijden van witwassen en financieren van terrorisme.

Het is momenteel nog onduidelijk wanneer een definitief wetsvoorstel volgt en wanneer dit wordt ingevoerd.

2. Interne & externe ontwikkelingen

Verhoogde aandacht voor cybersecurity bij management en de toezichthouder

Ransomware kan de bedrijfscontinuïteit in gevaar brengen

Veranderingen in het digitale domein vragen van uw organisatie dat cybersecurity risico's periodiek worden geëvalueerd om vast te stellen of deze voldoende worden geadresseerd

Informatiebeveiliging en cybersecurity

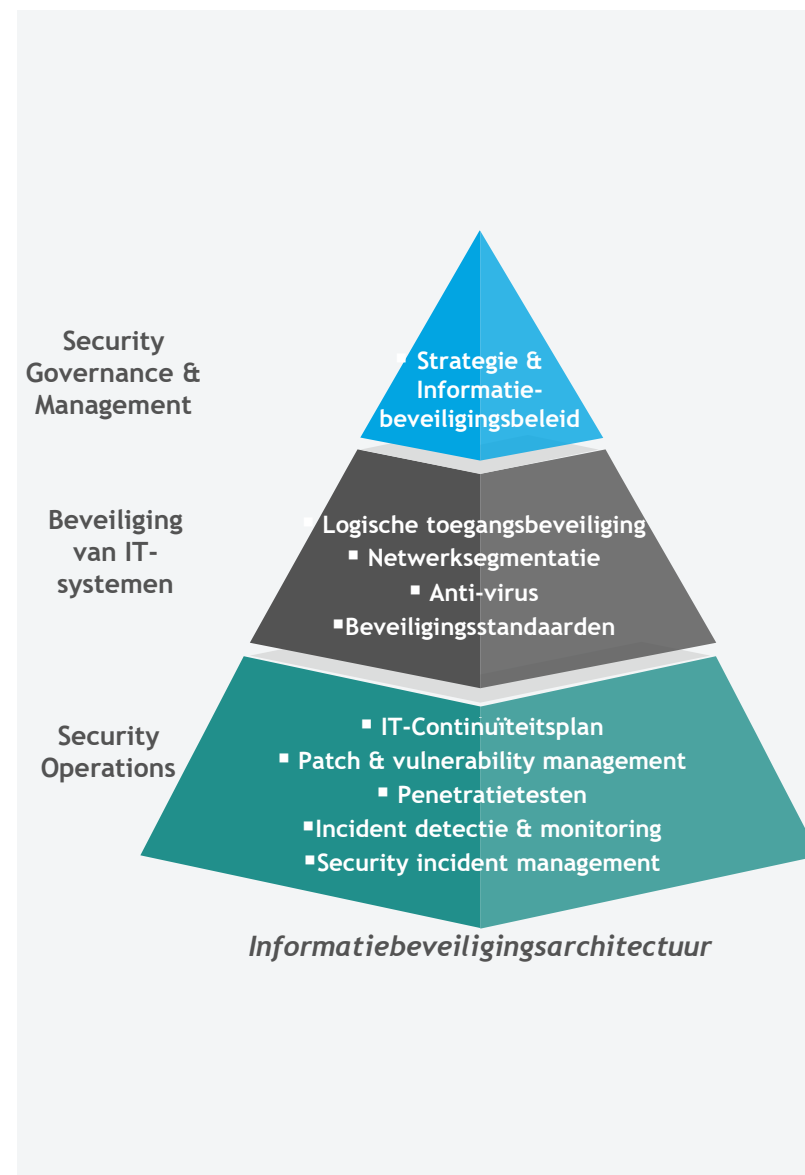
Vanuit onze natuurlijke adviesrol attenderen wij u graag op een aantal ontwikkelingen op het gebied van IT. Afgelopen jaren is er meer aandacht voor cybersecurity risico's ontstaan, mede door verhoogde (media)aandacht voor cybersecurity incidenten. Deze toegenomen aandacht voor cybersecurity risico's leeft bij zowel management, toezichthouders als ook het maatschappelijk verkeer. Organisaties zijn in sterke en toenemende mate afhankelijk van de continuïteit van IT-systemen. Zelfs zodanig dat bij het uitvallen of gijzeling (via ransomware) van de IT-systemen de bedrijfscontinuïteit geraakt kan worden. Dit kan daarmee een continuïteitsrisico in het kader van de jaarrekening met zich meebrengen.

Ook kan een cybersecurity incident leiden tot ongeautoriseerde toegang tot gevoelige gegevens waardoor er niet voldaan wordt aan de privacywetgeving (AVG).

Een cybersecurity incident, een incident als gevolg van activiteiten/ calamiteiten in het cyberdomein (digitale domein), kan resulteren in:

- ▶ Verstoringen in bedrijfsvoering (en daarmee eventueel continuïteit);
- ▶ Datalekken door ongeautoriseerde toegang tot gegevens;
- ▶ Fraude (beïnvloeding/manipulatie van gegevens);
- ▶ Aanzienlijke reputatieschade; en
- ▶ Diefstal.

Als gevolg van de snelheid waarmee het digitale (cyber)domein zich ontwikkelt, is het zeer belangrijk om continu en grondig te evalueren of cybersecurity risico's nog passend (juist en volledig) worden geadresseerd. Dit kunt u doen door veranderingen in dreigingen of kwetsbaarheden te identificeren en de effectiviteit van getroffen maatregelen periodiek te toetsen.

3. Controle & bevindingen

- 3.1 Onze controle
- 3.2 Uw financiële positie
- 3.3 Schattingsposten
- 3.4 Bevindingen in de controle
- 3.5 Controleverschillen
- 3.6 Verplichtingen vanuit het controleprotocol

Scoping: doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van onderstaande vennootschap, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met de BW2 Titel 9.

SCOPING			
Entiteit	Wettelijke statutaire controle	Vrijwillige statutaire controle	Controle voor consolidatie-doeleinden
Stichting Naktuinbouw		x	

Bron: opdrachtbevestiging 3 juli 2023

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2023 van Naktuinbouw aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij deze jaarrekening, gedateerd op 5 maart 2024.

Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2023 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Wij hebben vastgesteld dat de andere informatie bij het jaarverslag, waaronder het bestuursverslag, de overige gegevens met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiele afwijkingen bevat. Tevens hebben wij vastgesteld de andere informatie alle informatie omvat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Voor een uiteenzetting inzake de verantwoordelijkheden van de directie van de onderneming en van BDO Audit & Assurance B.V., alsmede de aard en de reikwijdte van onze werkzaamheden in het kader van onze accountantscontrole, verwijzen wij naar de (concept) controleverklaring (zoals opgenomen op de volgende pagina).

De controle is verricht met in acht name van de afspraken in de opdrachtbevestiging en gaat uit van een risicogerichte aanpak

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 3 juli 2023. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is primair gebaseerd op een systeemgerichte en risicogerichte benadering, waarbij gesteund wordt op de opzet, bestaan en werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingsmaatregelen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

Wij hebben voor de volgende risico's – die zich met een hoge waarschijnlijkheid kunnen voordoen én mogelijk materiële impact hebben – in onze controle meer aandacht gehad:

- ▶ Management override;
- ▶ Revenue recognition.

Onderkende risico's:

- ▶ Management override
- ▶ Revenue recognition

Geen tekortkomingen
betrouwbaarheid en
continuïteit
geautomatiseerde
gegevensverwerking

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. In deze rapportage hebben wij gerapporteerd over tekortkomingen.

Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de onderneming uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. De interim-controle heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht. Voor een verdere uitwerking van de bevindingen over de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking verwijzen wij naar hoofdstuk 4.

De veronderstelling van continuïteit is gerechtvaardigd

Continuïteitsveronderstelling

De waarderingen in de jaarrekening van Naktuinbouw zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de organisatie als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. Als de omstandigheden zodanig zijn dat duurzame voortzetting onmogelijk is, dan kan niet van dit continuïteitsbeginsel worden uitgegaan. In dat geval worden de activa en passiva tegen liquidatiewaarde opgenomen. De inschatting of een duurzame voortzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het bestuur. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het bestuur ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting.

De financiële positie van Naktuinbouw geeft geen indicaties voor continuïteitsrisico's. Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2023 ruim € 11 miljoen ten opzichte van een balanstotaal van ruim € 19 miljoen. Uit onderstaande uiteenzetting van de kasstromen blijkt een daling van de liquide positie. Echter hier heeft u op ingespeeld door een kredietfaciliteit bij de Rabobank af te sluiten om de schommelingen in de positie beter op te kunnen vangen. De negatieve kasstroom over 2023 wordt met name veroorzaakt door het negatieve exploitatiesaldo en de investeringen uit eigen middelen. Uit de begroting van 2024 blijkt een beperkt negatief exploitatiesaldo waarmee de verwachte kasstroom beperkter negatief zal zijn. Wij zien geen reden om aan de continuïteitsveronderstelling te twijfelen.

Analyse kasstromen

De totale cashflow over 2023 is per saldo € 6.206.000 negatief. De daling werd veroorzaakt door:

• Exploitatiesaldo	- € 2.548.000
• Afschrijvingen	€ 1.669.000
• Mutaties voorzieningen	€ 56.000
• Mutaties werkkapitaal	- € 2.257.000 (met name mutaties in vooruitgefactureerde positie en belastingen)
• Mutaties investeringen	- € 2.946.000 (voornamelijk investeringen in het datawarehouse)
• Verstrekken lening	<u>- € 180.000</u>
Mutatie totaal	- € 6.206.000

3.3 Schattingsposten

Schattingen zijn in het algemeen neutraal

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening, is dat het management schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening doordat zij een hoge mate van schattingsonzekerheid vertonen. Dit laatste betekent dat de schatting vatbaar is voor een inherent gebrek aan nauwkeurigheid in de waardering.

Een goed inzicht in de jaarrekening vereist kennis van deze posten. Als onderdeel van de controle hebben wij de oordeelsvormingen en besluiten van het management bij het maken van de schattingen beoordeeld op indicaties voor mogelijke tendentie bij het management. In het hierna opgenomen overzicht hebben wij van de jaarrekeningposten waaraan een belangrijke schatting ten grondslag ligt weergegeven of wij de schatting als conservatief, neutraal of pessimistisch hebben aangemerkt.

Een tekstuele toelichting hebben wij opgenomen bij de bevindingen betreffende de genoemde post (zie verwijzing), waarbij ook de wijze van tot stand komen van de schatting is uiteengezet.

POST IN DE JAARREKENING	BEDRAG (x € 1.000)	BEOORDELING HUIDIG BOEKJAAR	TOELICHTING SCHATTING
Gebruiksduur/afschrijving materiële vaste active	1.669	●	Op basis van de materiële vaste activa (hierna: MVA) administratie 2023, de MVA administratie 2022 en de grondslagen in de jaarrekening hebben wij vastgesteld dat de afschrijvingen juist en consistent zijn berekend. Bij het bepalen van de levensduur (afschrijvingstermijn) wordt daar waar nodig rekening gehouden met een restwaarde. Dit geldt ook voor de afschrijvingstermijn welke is toegevoegd aan de nieuwe investeringen.
Voorziening dubieuze debiteuren	80	●	De voorziening voor oninbare debiteuren is bepaald op basis van de ouderdom van de debiteuren (per individueel geval is een inschatting gemaakt). Het niveau van de debiteurenvoorziening (€ 79.000) stijgt ten opzichte van 2022 met € 42.000. Per eind januari 2023 staat nog een debiteurenpositie open van € 1,9 miljoen. Echter hiervan is het grootste deel gefactureerd in het laatste kwartaal van 2023 en ziet €600K toe op de vordering op Stichting Clean Fruit Plants Foundation, verderop in het accountantsverslag toegelicht. Hiermee is het restrisico beperkt.
Waardering jubileumvoorziening	501	●	De jubileumvoorziening wordt bepaald op basis van de personeelsregelingen die binnen Naktuinbouw aanwezig zijn. Hierbij wordt een inschatting gemaakt van de looninflatie en de blijfkans, de verplichting is contant gemaakt tegen een rentevoet. Wij hebben de berekening getoetst en de hierin gehanteerde variabelen en vinden de inschattingen aanvaardbaar.
Waardering belastinglatenties	529	●	De actieve belastinglatenties zijn ingeschat op basis van de contante waarde van deze vordering, waarbij als praktisch uitgangspunt een percentage ad. 10% is gehanteerd. Wij achten deze inschatting acceptabel.

● conservatief ● neutraal ● optimistisch

3.3 Schattingsposten

POST IN DE JAARREKENING	BEDRAG (x € 1.000)	BEOORDELING HUIDIG BOEKJAAR	TOELICHTING SCHATTING
Opbrengstverantwoording rassenonderzoek	n.v.t.	●	<p>Bij de opbrengstverantwoording is sprake van schattingen, omdat het facturatiemoment niet gelijk is aan het moment waarop de dienst wordt verleend. Aangezien de dienst jaaroverschrijdend wordt verleend, dient op balansdatum een inschatting te worden gemaakt van de toe te rekenen opbrengsten.</p> <p>Naktuinbouw heeft een stelsel ontwikkeld waarbij de startdatum proef leidend is voor de opbrengstverantwoording. Proeven die zijn gestart tussen 2 september 2022 en 1 september 2023 worden stelselmatig als opbrengst verantwoord.</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat het stelsel voor omzetverantwoording consistent wordt toegepast ten opzichte van voorgaand jaar en dat de schattingsmethode redelijk is.</p>
Opbrengstenverantwoording labonderzoeken	n.v.t.	●	<p>Bij de laboratoriumonderzoeken is eveneens sprake van een schatting. De dienstverlening van het labonderzoek kan op balansdatum onderhanden zijn. Deze situatie vraagt om een inschatting welke opbrengsten per boekjaar worden toegerekend. Naktuinbouw kiest ervoor om stelselmatig de onderzoeken die worden gefactureerd tot medio januari per inschrijfnummer te beoordelen en de opbrengsten toe te rekenen aan het juiste boekjaar. Wij hebben de schatting getoetst en vinden de verwerkingswijze aanvaardbaar. Wij hebben een tweetal aandachtspunten voor de interne beheersing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op balansdatum staan nog een aantal inschrijvingen 2023 open omdat de labtoetsen van deze inschrijvingen nog niet zijn uitgevoerd. Deze open inschrijvingen betreffen inschrijvingen welke eind december worden gedaan door de geregistreerde. De financiële afdeling monitort samen met de labadministratie strak op deze openstaande inschrijvingen. Wij adviseren de organisatie om deze aansturing en controle op dit proces te blijven behouden; • In 2024 zijn inschrijfnummers 2023 gefactureerd voor een waarde van € 470.000 en als opbrengst verantwoord in 2024. Op basis van een uitgevoerde deelwaarneming hebben wij vastgesteld dat deze opbrengsten terecht in 2024 zijn verantwoordt. <p>In algemene zin zal de afgrenzingsmethode voor de opbrengstverantwoording labonderzoeken in de toekomst aandacht blijven vragen.</p>

● conservatief
 ● neutraal
 ● optimistisch

Grondslagen niet
gewijzigd

Accountantsverklaring
omzetopgave

Grondslagen financiële verslaggeving

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld en besproken met de directie. Naktuinbouw heeft gedurende 2023 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen en er is geen sprake van eerste toepassing.

Opbrengstverantwoording keuring - variabele bijdrage o.b.v. omzet

Naar aanleiding van het bezoek van de Audit Dienst Rijk is ervoor gekozen om de regeling omzetopgaven aan te passen ten behoeve van de rechtmatigheid van de gefactureerde tarieven. Volgens de regeling dient een klant bij:

- ❖ Een omzet > € 8,8 miljoen een accountantsverklaring te verstrekken bij de omzetopgave;
- ❖ Een omzet > € 700.000 maar < € 8,8 miljoen dient een verklaring bij de omzetopgave te komen van een erkend boekhouder.

Op basis van de regeling omzetopgave zouden de volgende stappen genomen kunnen worden indien een bedrijf geen verklaring verstrekt:

- a. Bedrijf dient op eerste verzoek de jaarrekening te overleggen. Bevat de jaarrekening geen controleverklaring of geen aansluiting op de omzetopgave dient aanvullende informatie te worden verstrekt. Naktuinbouw kan hier zelfstandig onderzoek verrichten;
- b. Indien er geen medewerking wordt verleend door het bedrijf kan Naktuinbouw de voorschotnota met 25% verhogen;
- c. Indien de geregistreerde blijft weigeren mee te werken kan Naktuinbouw besluiten haar werkzaamheden niet uit te voeren.

Wij hebben een deelwaarneming uitgevoerd om de variabele omzet van keuringen. Voor deze deelwaarneming hebben wij 22 stuks geselecteerd, deze zijn als volgt onder te verdelen:

1. Voor 13 geselecteerde regels was de omzet van de klant > € 8,8 miljoen. In 5 gevallen is een controleverklaring verstrekt bij de omzetopgave in de overige 8 gevallen is geen controleverklaring ontvangen;
2. Voor 4 geselecteerde regels was de omzet van de klant > € 700.000 maar < € 8,8 miljoen. In geen geval is een verklaring van een erkende boekhouder ontvangen bij de omzet.

U heeft aangegeven dat u in de eerste situatie geen navraag heeft gedaan naar een controleverklaring bij de omzetopgave. U baseert zich op de situatie van vorig jaar, tenzij grote verschillen in de omzetopgave aanwezig zijn ten opzichte van voorgaand jaar. In de tweede situatie heeft u aangegeven dat geen initiatieven voor zijn ondernomen en geen verdere acties zijn uitgezet wanneer geen verklaring van een erkend boekhouder is ontvangen.

De werkwijze zoals door u is aangegeven is niet in lijn met de regeling aangezien hierin wordt gesteld dat u aanvullende informatie gaat opvragen bij het ontbreken van een verklaring. Indien de omzet in lijn is met vorig jaar dan doet u dat niet. Ook in het geval van het ontbreken van een verklaring van een erkend boekhouder, wordt geen vervolg actie ondernomen. Hiermee wordt de beschreven werkwijze niet gevolgd en is niet voldaan aan het aspect rechtmatigheid. Wij adviseren Naktuinbouw om bovenstaand punt expliciet nog eens te bespreken intern en het nieuwe concept controleprotocol in overweging te nemen.

Vordering Stichting
Clean Fruit Plants
Foundation

Vordering Stichting Clean Fruit Plants Foundation

Voorgaand boekjaar heeft u de activiteiten van toetscentrum Horst overgedragen aan de Stichting Clean Fruit Plants Foundation (hierna te noemen 'Stichting CFP'). Afgelopen jaar was voor Stichting CFP een opstartjaar waarbij de administratie problemen ondervond met het factureren van de geleverde diensten. Dit heeft erin geresulteerd dat de vorderingen die Naktuinbouw heeft op Stichting CFP zijn opgelopen tot €619.000. Naktuinbouw heeft gedurende de periode 18-11-2022 tot en met 29-12-2023 de facturen verstuurd welke gezamenlijk tot deze vordering leiden. De directie heeft de situatie geschetst in een memo en aangegeven dat ze het volste vertrouwen erin hebben dat Stichting CFP in 2024 aan zijn verplichtingen richting Naktuinbouw kan voldoen. Wij hebben tevens vastgesteld dat Naktuinbouw op 5 februari 2024 € 100.000 heeft ontvangen van Stichting CFP. Op basis van de bij ons bekende informatie kunnen wij ons vinden in het feit dat er geen voorziening voor deze vordering is opgenomen.

Wijzigingen normering
topinkomens

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De regelgeving omtrent de WNT is voor 2023 aangepast. De belangrijkste wijzigingen omvatten onder meer het volgende:

- ▶ Aanpassing van het algemeen bezoldigingsmaximum naar € 223.000, verhoging van de sectorale bezoldigingsmaxima (zorg en jeugdhulp, woningcorporaties, onderwijsinstellingen, cultuurfondsen, ontwikkelingssamenwerking en zorgverzekeraars).
- ▶ De normbedragen voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking zijn verhoogd naar € 29.500 per kalendermaand voor de eerste zes kalendermaanden van de functievervulling en € 22.400 per kalendermaand voor de zevende tot en met de twaalfde kalendermaand van de functievervulling. Daarnaast is het maximale uurtarief voor deze topfunctionarissen verhoogd naar € 212.

Geen bijzonderheden in
de controle van de
WNT-verantwoording

Naktuinbouw heeft als topfunctionarissen de raad van bestuur geïdentificeerd, aangezien de dagelijkse leiding en toezicht door deze organen wordt gevoerd. Uit hoofde van de WNT is in de jaarrekening een toelichting opgenomen inzake de bezoldiging van topfunctionarissen. De bezoldiging van de topfunctionarissen overschrijden deze norm niet. Wij komen tot een goedkeurend oordeel bij de WNT-verantwoording.

Urenverantwoording
bestuurders

Gedurende de controle hebben wij met u gesproken over de urenverantwoording van de bestuurders. Voor de voorzitter geldt dat een verschil is in het initieel aangeleverde urenoverzicht ten opzichte van het hierop volgende aangeleverde urenoverzicht. Op basis van het initieel aangeleverde urenoverzicht was een onverschuldigde betaling geconstateerd. Op basis van het nieuwe urenoverzicht zou geen onverschuldigde betaling meer aanwezig zijn. Wij hebben als controleteam de betrouwbaarheid van de nieuw aangeleverde urenverantwoording kunnen controleren middels diverse printscreens uit de agenda van de betreffende persoon.

De betrouwbaarheid van de urenverantwoording is een punt van aandacht. Vanuit de WNT regelgeving wordt gevraagd naar een betrouwbare urenverantwoording wat vanuit de wet- en regelgeving wordt gekoppeld aan een overeenkomst met de topfunctionarissen waarin de urenbesteding staat opgenomen. Wij willen u adviseren om samen met het WNT team te kijken naar een andere vorm van urenverantwoording om in het vervolg discussies inzake de betrouwbaarheid van de uren te voorkomen.

Wijzigingen normering
topinkomens onder de
aandacht

Nieuw concept
controleprotocol

Wet Normering Topinkomens (WNT - vervolg)

Wij hebben van u begrepen dat in 2024 diverse wijzigingen zullen plaatsvinden in de topfunctionarissen. De wijzigingen welke momenteel bij ons bekend zijn betreffen:

- ❖ Aantreden van een 3-tal nieuwe bestuursleden en een nieuwe voorzitter;
- ❖ Aantreden van een nieuwe directeur.

Wij willen u adviseren om bovenstaande wijzigingen tijdig met het WNT team te communiceren om vast te stellen welke impact dit heeft op de WNT-verantwoording.

Concept controleprotocol

Tot op heden dateert het laatste ministeriële controleprotocol uit 2003. Einde 2023 heeft het ministerie LNV een nieuw concept accountantsprotocol gedeeld met Naktuinbouw. Bij het tot stand komen van dit protocol zijn Naktuinbouw, het ministerie en BDO betrokken. Op basis van het concept protocol zijn de belangrijkste wijzigingen hieronder (kort) toegelicht:

- ❖ De controle op financiële rechtmatigheid geldt nog niet voor boekjaar 2023. Deze controle treedt naar alle waarschijnlijkheid in werking met ingang van verslagjaar 2024. Wij willen u adviseren om de spendanalyse over de afgelopen 4 jaar met ons te delen zodat alvast kan worden gekeken naar eventuele bijzonderheden / uitzonderingen.
- ❖ Rapporteren over het tot stand komen van de tarieven. Waarbij de accountant rapporteert over de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de berekening. Daarbij dienen wij te controleren of de vastgestelde tarieven door het ministerie ook daadwerkelijk zijn gefactureerd.

Nog te factureren positie debiteuren

Onder de debiteuren is voor ruim € 680.000 aan facturen verantwoord met een boekingsdatum in 2023 en een factuurdatum in 2024. U verantwoordt de diensten die in de laatste weken van het boekjaar worden verricht consistent al enige jaren als debiteuren in de jaarrekening. Gezien het feit dat er geen financieringen aanwezig zijn welke ratio's met zich meebrengen waarvoor het werkkapitaal van belang is zien wij geen drempel om de later gefactureerde vorderingen als debiteuren te verantwoorden in plaats van als nog te factureren omzet.

Met betrekking tot de BTW welke op deze facturen is opgenomen geldt wel dat voor een bedrag van € 52.951 aan btw is verantwoord in boekjaar 2023 welke eigenlijk in boekjaar 2024 thuishoort. U heeft met de belastingdienst enkele jaren geleden afgestemd dat deze wijze akkoord is. Gezien het bedrag waar het om gaat geen materieel bedrag betreft is bovenstaande wat ons betreft akkoord.

Geen aanwijzingen
voor materiële fraude
of non-compliance

Fraude en non-compliance

Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden afwijkingen van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie of een risico omtrent het niet-naleven van wet- en regelgeving. Deze aspecten zijn in onze risicoanalyse uitdrukkelijk aan de orde geweest. Hierbij hebben wij frauderisicofactoren overwogen en de interne beheersing geëvalueerd.

Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Tijdens deze besprekingen hebben wij gesproken over de mogelijke fraude- en non-compliancerisico's en mogelijke situaties van onregelmatigheden. Dit deden wij aan de hand van de door u opgestelde frauderisicoanalyse en de door u ingevulde compliance vragenlijst. Onze observaties hierbij zijn als volgt:

- ▶ uw frauderisicoanalyse is wel geformaliseerd;
- ▶ de organisatie beschikt wel over een gedragscode, klokkenluidersregeling en incidentenregistratie;
- ▶ u bent wel voorbereid op een fraude-incident of bijvoorbeeld een cyber-aanval, omdat u wel/niet beschikt over een incident-responsplan;
- ▶ onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties voor materiële fraude(risico's) opgeleverd.

Daarnaast hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

- ▶ Controle memoriaalboekingen;
- ▶ Controle op schattingsposten;
- ▶ Controle op de autorisatie inkoopfacturen.

Hierbij hebben wij specifiek aandacht besteed aan de veronderstelling dat er bij de opbrengstverantwoording frauderisico's bestaan. Op basis van onze frauderisicoanalyse hebben wij ons daarbij -zoals met u besproken- met name gericht op de afgrenzing van diverse omzetstromen.

3.5 Controleverschillen

Gecorrigeerde controleverschillen

Tijdens onze controle zijn geen controleverschillen geconstateerd en door de directie verwerkt in de jaarrekening. Hieruit blijkt dat de interne beheersing inzake de rapportage van Naktuinbouw goed is en dat ingenomen standpunten voldoende zijn onderbouwd.

3.6 Verplichtingen vanuit het controleprotocol

Zowel vanuit de kaderwet als het normenkader financieel beheer zijn een aantal verantwoordelijkheden toebedeeld aan de controlerend accountant. In deze paragraaf rapporteren wij over onze bevindingen t.a.v. deze verantwoordelijkheden.

Kaderwetgeving - Rechtmatigheid

De Kaderwet vereist op grond van artikel 35 lid 3 dat de controlerend accountant een controleverklaring verstrekt ten aanzien van de rechtmatige inning en besteding van de middelen van de organisatie. Het Controleprotocol Keuringsinstellingen (dd. 6-2-2003) vereist dat de accountant vaststelt dat de registratie van publieke en private activiteiten in gescheiden administraties plaatsvindt en dat de juiste toerekening van kosten aan de publieke taak plaatsvindt. Daartoe hebben wij gedurende onze interim-controle met u de totstandkoming van de begroting 2023 besproken en op welke wijze de uitsplitsing van de opbrengsten van en kostentoerekening aan de publieke en private activiteiten is bepaald. Daarbij hebben wij in het bijzonder aandacht geschonken aan de methodiek van classificatie van de publieke- en private opbrengsten. Deze toerekening van baten aan de publieke- en private domeinen en het hieruit voortvloeiende verhoudingscijfer vormt namelijk een belangrijke verdeelsleutel welke van verder belang is voor de overheadkostenallocatie (bestuurs- en management & organisatiekosten). Voorts hebben wij vastgesteld welke verdere aannames en uitgangspunten ten grondslag liggen aan deze kostentoerekeningsystematiek. Deze uitgangspunten en toerekeningsystematiek achten wij aanvaardbaar en adequaat. Voorts hebben wij vastgesteld dat de kostentoerekeningsystematiek zoals is toegepast in de begroting 2023 ook consistent is toegepast in de realisatie over 2023, zoals opgenomen in de jaarrekening. Uit de uitgesplitste verantwoording van publieke- en private opbrengsten en kosten 2023, blijkt een publiek verlies (voor belastingen) ad. € 1.683.000 en een privaat verlies ad. € 1.627.000.

Normenkader financieel beheer - Betrouwbaarheid van aannames t.o.v. de onderliggende aannames bij het meerjarenbeleid

De meerjarenbegroting hebben wij in het kader van de beoordeling van de continuïteit van de stichting op hoofdlijnen getoetst. De belangrijkste aannames in de begroting zijn dat de sector beheersbaar groeit en daarmee de tarieven, kosten en lonen zullen indexeren. De aannames die in de meerjarenbegroting worden gemaakt lijken redelijk en zijn in lijn met het beleid van de organisatie. De belangrijkste aandachtspunten voor Naktuinbouw, om de komende jaren de meerjarenbegroting te kunnen realiseren liggen in:

- Beheersbaarheid van de automatiseringsinvesteringen/automatiseringsuitgaven in het kader van doorontwikkelingen van het ICT beheer;
- Onzekerheden welke effecten het pensioenakkoord gaan hebben op de pensioenlasten van werkgevers;
- Eventuele effecten van inflatoire omstandigheden op de kostenstructuur;
- Effecten van de huidige economische omstandigheden op de financiële gezondheid van de Tuinbouwsector en mogelijk effect op de opbrengsten van Naktuinbouw;
- Toekomstige wetswijzigingen op de personele bezetting en inspanningen van de organisatie en het krappere worden van de arbeidsmarkt;
- Verduurzaming van de accommodaties en het geschikt houden van de faciliteiten voor de toekomst.

Normenkader financieel beheer - De onderwerpen die tijdens de controle bijzondere aandacht hebben gevraagd

Onderwerpen die tijdens de controle bijzondere aandacht hebben gevraagd zijn door het hele accountantsverslag heen opgenomen.

Normenkader financieel beheer - Het in control statement en daarmee de risicobeheersing van de instelling

Door het ministerie is een Normenkader opgesteld voor financieel beheer, verantwoording en intern toezicht waar Naktuinbouw aan moet voldoen. Tevens staan een aantal zaken vermeld die de accountant moet rapporteren. Indien niet wordt voldaan aan één van de aspecten uit het normenkader dan dient dit te worden gerapporteerd in het bestuursverslag. Indien niets wordt vermeld dan gaat het ministerie ervan uit dat Naktuinbouw voldoet aan alle aspecten van het normenkader.

Eén onderdeel van het normenkader is dat een in control statement wordt opgenomen in het bestuursverslag van de jaarrekening. Deze is opgenomen. Onderdeel van onze controle is de beoordeling van de beheersing van de organisatie en het signaleren van risico's. In onze controle zijn we behoudens de punten die wij in deze brief als aanbeveling schrijven geen zaken tegen gekomen die de in control statement tegen spreken.

De aspecten in het normenkader zijn besproken met het management en het management geeft aan te voldoen aan de normen. Op basis van onze werkzaamheden hebben wij ook geen bevindingen waaruit anders blijkt. In 2023 heeft Naktuinbouw verder gewerkt aan het inbedden van risicomanagement in de bedrijfsvoering. De organisatie beschikt over een risicomatrix met beheersmaatregelen. Het verder implementeren en periodiek rapporteren over de (beheersing van) risico's gaat u zich in 2024 verder op gaat focussen.

Normenkader financieel beheer - De (financiële) continuïteit van de instelling

Onze bevindingen t.a.v. de (financiële) continuïteit van de instelling is nader beschreven in hoofdstuk 2.

Normenkader financieel beheer - De kwaliteit van de governance

Op basis van onze bevindingen hebben wij geen adviespunten met betrekking tot de governance. Wij hebben geen aanwijzingen in onze controle gevonden dat de kwaliteit onvoldoende zou zijn.

4. Interne beheersing & bevindingen

- 4.1 Onze werkzaamheden bij de processen
- 4.2 Bevindingen processen
- 4.3 Follow-up aanbevelingen voorgaande boekjaren
- 4.4 Bevindingen IT-beheer
- 4.5 Overige bevindingen IT-beheer

4.1 Onze werkzaamheden bij de processen

Opzet, bestaan en werking van de AO/IB

Werkzaamheden interne beheersing

Het doel van de jaarrekeningcontrole is het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de financiële overzichten. De controle heeft onder meer betrekking op het overwegen van de interne beheersing die voor het opstellen van de financiële overzichten relevant is, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden passend zijn, maar niet met het doel een oordeel te geven over de effectiviteit van de interne beheersing.

De aangelegenheden waarover we rapporteren zijn over het algemeen beperkt tot die tekortkomingen die tijdens de controle zijn geïdentificeerd en waarvoor wij van mening zijn dat deze voldoende belangrijk zijn om te rapporteren.

Onze inschatting van de risico's en belangrijkste processen

In het kader van de controle van de jaarrekening 2023 en onze aanpak hebben wij een zogenaamde initiële risico-inschatting gemaakt. Wij zien de volgende potentiële risico's in de controle van de jaarrekening van Naktuinbouw:

- ▶ In onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers) als belangrijk te onderkennen theoretisch risico benoemd. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden. Wij zijn van mening dat de mogelijkheden, om buiten de getroffen interne beheersmaatregelen invloed uit te oefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten, vooral toezien op omzet rassenonderzoek en activering van de IT-kosten. Om het resterende risico te beperken beoordelen wij schattingsprocessen en bijzondere journaalposten in detail.
- ▶ Daarnaast wordt in onze controlestandaarden ook expliciet het risico van revenue recognition benoemd als belangrijk te onderkennen theoretisch risico. Bij Naktuinbouw hebben wij dit risico onderkent binnen de labonderzoek omzetstroom. Hierbij is het risico in onze controle toegespitst op het cut-off risico.

Aan de navolgende processen hebben wij specifiek aandacht geschonken tijdens onze interim-controle:

- ▶ Verkoopproces;
- ▶ Inkoopproces;
- ▶ Voorraadbeheersing;
- ▶ Betalingsproces;
- ▶ IT;
- ▶ HR;
- ▶ Interne financiële rapportage / periodeafsluiting;
- ▶ Aanbestedingsproces;
- ▶ Overig.

4.3 Follow-up aanbevelingen voorgaande boekjaren

BEVINDING VOORGAANDE JAREN - Proces Lab	OPVOLGING 2023	JAAR EERSTE BEVINDING	Status
<p>Opbrengstenverantwoording labonderzoeken</p> <p>Op balansdatum staan nog een aantal inschrijvingen 2022 open die afgesloten hadden moeten worden. Wij adviseren de organisatie om deze aansturing en controle op dit proces te blijven behouden, we zien dat het aantal inschrijvingen terugloopt;</p>	<p>Opvolging Naktuinbouw:</p> <p>Assistent controller controleert periodiek (maandelijks) op niet gefactureerde inschrijvingen. Daarvoor gebruikt ze dit of een vergelijkbaar bestand: N:\Gedeelde Mappen\FIN-LAB\Inschrijvingen 2021 nog niet gefactureerd met reactie.xlsx</p> <p>Ze houdt daarbij rekening met de alpha codes die niet gefactureerd hoeven te worden. Indien nodig checkt ze bij lab support waarom de orders nog niet gefactureerd kunnen worden.</p> <p>Opmerking BDO:</p> <p>Vastgesteld dat de openstaande inschrijvingen jaarlijks dalen ten opzichte van het jaar ervoor / nagenoeg gelijk blijven. Derhalve is bovenstaande voldoende onder uw aandacht en hebben we de bevinding de status groen gegeven.</p>	2021	Groen
<p>Review Audit Dienst Rijk (ADR)</p> <p>De huidige tariefstructuur (met name t.a.v. de variabele omzetbijdragen) resulteert mogelijk in een rechtmatigheidsvraagstuk als de organisatie haar eigen structuur niet naleeft. De organisatie heeft reeds een aanpassing gedaan in de regeling rondom variabele omzetbijdrage. Daarnaast adviseren wij Naktuinbouw om bij vormgeving van het accountantscontroleprotocol dit punt expliciet te bespreken.</p>	<p>Opvolging Naktuinbouw:</p> <p>Wij hebben een concept controleprotocol ontvangen, in 2024 wordt het protocol definitief.</p> <p>Opmerking BDO:</p>	2021	Geel
<p>BEVINDING VOORGAANDE JAREN - Proces Ras</p> <p>Omzet rassenonderzoek - Preventieve beheersmaatregelen orderproces</p> <ol style="list-style-type: none"> Voor de omzet rassenonderzoek geldt dat alle onderzoeken die na 2 september 2022 zijn gestart omzet zijn voor boekjaar 2023. De parameter waarbij wordt bepaald of een onderzoek voor of na 2 september is gestart betreft de startdatum proef. Gedurende de controle is geconstateerd dat de startdatum proef kan worden ingevuld met een datum die in het verleden ligt. Wanneer de keurmeester achterloopt met de administratieve verwerkingen van de aanvraagformulieren bestaat het risico dat de startdatum proef op een te laat moment wordt ingevoerd en de omzet niet in de juist periode wordt verantwoord. Wij constateren dat een aantal orders (circa 38 over 2022) zijn verwijderd. De mogelijkheid om orders te verwijderen is foutgevoelig. <ol style="list-style-type: none"> Wij willen u adviseren het systeem zo in te stellen dat de startdatum proef tot een zelf nader in te vullen periode voor de datum van vandaag kan worden ingevoerd om een inzicht te houden in de lopende projecten. Wij adviseren Naktuinbouw om de mogelijkheid tot verwijderen van orders te heroverwegen. 	<p>Opvolging Naktuinbouw:</p> <p>Wij monitoren voor alsnog de onderzoeken mbt startdatum proef. Er is nog geen systematische wijze gevonden om de startdatum proef en de omzet van het lopende boekjaar aan elkaar te koppelen. De maandelijkse vergaderingen leveren wel meer inzicht op, maar heeft nog niet geleid tot structurele verbeteringen in het proces (bepaling omzet DUS onderzoeken lopend boekjaar).</p> <p>Opmerking BDO:</p> <p>Wij constateren dat dit punt onder uw aandacht is en u meer periodiek overlegt inzake de startdatum van het rassenonderzoek. Echter betreft nog geen structurele oplossing zoals zelf ook genoemd, derhalve dit punt overgenomen van vorig jaar.</p>	2022	Geel

► Informatiebeveiliging

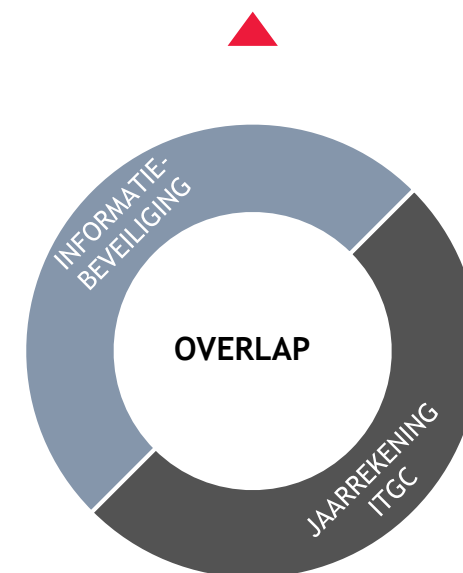
Vanuit onze natuurlijke adviesrol attenderen wij u graag op een aantal ontwikkelingen op het gebied van IT.

Een van deze ontwikkelingen betreft het belang van informatiebeveiliging. In onze informatiegedreven samenleving verwerken organisaties (steeds meer) grote hoeveelheden informatie, veelal digitaal. Hoewel het succes van veel organisaties mede wordt bepaald door de toepassingen van deze informatie, is de keerzijde hiervan dat hiermee ook steeds meer (financiële-, kwaliteit- & continuïteits-) risico's ontstaan. Cybercriminaliteit, activisme, terreur en statelijk handelen kunnen leiden tot incidenten (zoals recente hack- en phishingaanvallen op diverse organisaties) waarbij de primaire processen van deze organisaties worden stilgelegd door de onbeschikbaarheid van de IT-omgeving. Door digitalisering en uitbesteding worden de gevolgen van incidenten omvangrijker en minder transparant, met mogelijk een serieuze impact op de organisatiedoelen. Cyberincidenten kunnen daarmee uitmonden in niet betrouwbare data, financiële schade, reputatieschade en zelfs fysieke schade.

Inzicht en continue evaluatie van de (cyber)risico's en adequate beheersingsmaatregelen op het gebied van informatiebeveiliging en cybersecurity zijn nodig om voorbereid te zijn op hack- en phishingaanvallen en andere cybersecurity risico's.

Op basis van onze werkzaamheden ten aanzien van informatiebeveiliging constateren wij dat Naktuinbouw diverse maatregelen getroffen heeft en met de implementatie van het CIS framework bezig is dit verder te structureren. Wij onderschrijven dan ook het belang van het verder implementeren en formaliseren van het CIS framework en de onderliggende aandachtsgebieden.

Naktuinbouw in-control

IT-audit algemeen

In het kader van de jaarrekeningcontrole is een IT-audit uitgevoerd. De IT-audit is primair gericht op de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking ten behoeve van de totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat de uitkomsten van de IT-audit geïnterpreteerd moeten worden met de uitkomsten van de andere werkzaamheden van de accountant. De volgende applicatie is in scope voor de jaarrekeningcontrole: Microsoft Dynamics Business Central

Een randvoorwaarde voor het betrouwbaar functioneren van de controlemaatregelen zijn de algemene IT-beheermaatregelen die waarborging geven voor de toegangsbeveiliging tot bovenstaande applicaties en het uitvoeren van wijzigingen op die systemen. Deze algemene IT-beheermaatregelen hebben wij in het kader van de controle van de jaarrekening beoordeeld.

Toelichting status IT General Controls

Het schema op de volgende pagina bevat een weergave van de status van de opzet en het bestaan van de IT General Controls in het huidige jaar en in voorgaand jaar binnen de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte systemen, zijnde Microsoft Dynamics Business Central. Onze relevante bevindingen met betrekking tot de IT General Controls en overige IT-gerelateerde bevindingen treft u hierna aan. Onze algemene evaluatie is dat de IT General Controls bij Naktuinbouw van goed niveau zijn en dat deze bijdrage aan de interne beheersing van de organisatie.

ITGC's bij Naktuinbouw goed ontwikkelt

Beoordeling toereikendheid IT General Controls

PROCES	2023	2022
Logische toegangsbeveiliging		
1. Autorisatiebeheer	■	■
2. Periodieke review	■	■
3. Identificatie	■	■
4. Authenticatie	■	■
5. Superusers	■	■
Change management		
1. Wijzigingsbeheer	■	■
2. Gescheiden omgevingen	■	■
Continuïteit		
1. Fysieke omgeving	■	■
2. Back-up	■	■
3. Restoretest	■	■

■ onvoldoende
 ■ verbeterpunten
 ■ voldoende

KORTE OMSCHRIJVING BEVINDINGEN	
Logische toegangsbeveiliging	
1	De procedure autorisatiebeheer heeft effectief gewerkt gedurende 2023. Ten aanzien van het toekennen van rechten hebben wij een suggestie ter verbetering opgenomen.
2	Geen relevante bevindingen
3	Geen relevante bevindingen
4	Geen relevante bevindingen
5	Geen relevante bevindingen
Change management	
1	Het proces wijzigingsbeheer heeft effectief gewerkt gedurende 2023
2	Geen relevante bevindingen
Continuïteit	
1	Geen relevante bevindingen
2	Geen relevante bevindingen
3	Geen relevante bevindingen

4.5 Bevindingen IT Beheer | Bevindingen

Bevinding	Toepassing autorisatiematrix bij het toekennen van rechten	KANS: gemiddeld
Jaar van constatering	2023	IMPACT: laag
Onze bevinding	Wij hebben vastgesteld er in het aanvraagproces van gebruikersrechten binnen Dynamics niet gerefereerd wordt aan de autorisatiematrix als uitgangspositie voor het toekennen van rechten. Rechten worden toegekend op basis van medewerkers in een vergelijkbare functie. Het risico bestaat daardoor dat medewerkers teveel of verkeerde krijgen toegekend.	
Onze aanbeveling	Wij hebben begrepen dat Naktuinbouw vanaf 1 januari is overgegaan naar de TON 2024 en dat als onderdeel van deze overgang naar een nieuwe organisatiestructuur de inrichting van autorisaties binnen Dynamics zal worden heroverwogen. Wij raden aan om tijdens dit proces de autorisatiematrix(en) bij te werken en deze leidend te maken binnen het aanvraagproces voor nieuwe of gewijzigde rechten.	
Reactie management		

Bevinding	Facturatieregels uit NIS	KANS: laag
Jaar van constatering	2020	IMPACT: gemiddeld
Onze bevinding	Op wekelijkse basis ontvangt Naktuinbouw van de BKD Lisse factuurregels voor met name fyto-sanitaire en import/export gerelateerde keuringen. Deze factuurregels komen uit het NIS systeem dat draait op de IT-omgeving van de BKD Lisse. Hierbij is de BKD Lisse verantwoordelijk voor de implementatie en werking van algemene IT-beheersmaatregelen. Wij hebben begrepen dat er afspraken in de vorm van een SLA en een DAP zijn gemaakt tussen Naktuinbouw en de BKD Lisse en dat er regelmatig overleg is tussen beide organisaties vanwege de nauwe samenwerking van de IT organisaties. Er worden door de Finance afdeling wel een aantal controles uitgevoerd op de aangeleverde data, echter, aantoonbare monitoring op de effectiviteit van algemene IT-beheersmaatregelen of de juistheid/volledigheid van de registraties in NIS wordt nog niet uitgevoerd.	
Onze aanbeveling	Aangezien er sprake is van een uitbesteding van beheersprocessen raden wij aan om monitoring in te richten om het bestaan en de effectieve werking van deze processen vast te stellen bij de BKD Lisse.	
Reactie management		

bdo.nl